

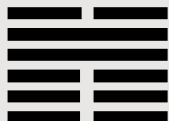
l'abstracció del temps robert ferrer i martorell

Robert Ferrer i Madurell, "L'abstracció del temps". Setembre/octubre de 2010

Edita: Joan Oliver "Maneu" Galeria d'Art. Texte: Carlos Jover. Disseny i maquetació: Anibal Guirado / Ramon Giner

Impressió: Bahía Indústria Gràfica. D.L.: PM-XXXX-2010

Agraïments: A Joan Oliver "Maneu", a Pep i Joana, a Gabriel Ramon, a Ramon Giner i a Aina Albo Puigserver

Joan Oliver "Maneu" Galeria d'Art
Montcades, 2 · 07012 Palma
T. 971 721 342 · F. 971 719 141

maneuart@maneuart.com
www.maneuart.com

l'abstracció del temps robert ferrer i martorell

L'abstracció del temps 7

Carlos Jover

Obres en exposició 9

Biografia 43

Texte en castellà 46

L'abstracció del temps

Carlos Jover

El gir dels planetes vist des de la distància que confereix el ritme astronòmic és lent i hipnòtic. Els planetes giren majestuosament, impassibles, amb aquesta cadència que vol fer entendre que tot forma part d'un cercle infinit; que els cicles, encara que continguin el temps, amb la seva repetició inevitable l'han arraconat fins a la inanitat; que no hi ha res més abstracte i més internament ordenat que el pòsit que deixa la realitat si se la deixa un cert temps a l'atzar del temps.

És impossible, d'altra banda, ignorar avui dia el desordre infinit, el caos indomable que regna a l'altre extrem planetari, al qual hem tingut accés recentment gràcies a la ciència quàntica i als ciclopis acceleradors de partícules. En el regne de l'atzar i de la probabilitat tampoc existeix el temps, perquè res ocorre en essència (perquè passi alguna cosa cal que hi hagi lloc per a la Història, per a una explicació encara que sigui a posteriori dels fenòmens esdevinguts) i tot el que podem conèixer és una disposició passada dels elements que componen aquest submón planetari, una disposició, és clar; que no sap res del temps perquè es resumeix a la foto fixa de la hipòtesi del resultat d'un joc de daus.

Qui s'atreveix a enfrontar-se a aquests problemes i, per tant, a acceptar amb totes les conseqüències la terrible causa de la contemporaneïtat? Molt pocs artistes han acceptat el repte. Tan pocs que ara mateix, i aquí, només em ve al cap, i de manera molt rellevant d'altra banda, el nom d'un autèntic demiürg de l'abstracció del temps, Robert Ferrer. En la seva obra, que va desplegant-se amb la precisió que només posseeix l'índex concís de les certeses, s'escomet la indagació d'aquesta nova realitat, apareguda de la mà de la tesi principal del postmodernisme, "el final de l'era dels grans relats", i la recentment descoberta percepció que l'aparença de la

realitat és únicament fruit de l'abstracció. Tot el que hi ha crepita en forma de partícules, i si no les veiem, si el que veim és un conjunt de formes globals (un rostre, un camp de cultiu, el mar), és perquè som éssers malalts d'abstracció. Si això es porta, a més de l'espai, al territori del temps, llavors ja ens trobam en el camp de batalla en el qual ens hi jugam una mica més que la definició de l'ésser: ens hi jugam el que ens queda de l'antic concepte de vida.

Se m'entén? M'enteneu? Quan Robert Ferrer treballa amb petites porcions de color, esclatades enmig d'una representació que ha deixat enrere el temps, està fent retrats íntims del que esdevé (encara que, com ja he dit, parlant en propietat, i ell ho sap, res passa en essència), i la seva presumpta abstracció és en el fons una forma inusual de paisatge. Ho dic sense ombra de crítica, sinó des de l'admiració. El que millor defineix l'obra de Robert Ferrer és la mirada, una forma de veure la realitat que ningú ha tingut fins ara, i que conjuga la tradició de les primeres armes de l'abstracció, que varen ser merament pictòriques, amb les complexes indagacions entorn del concepte del temps, concepte abstracte pur on n'hi hagi.

Les partícules, que no saben res de l'ordre, l'assoleixen amb el temps. Aquest és el nucli central del procés: que l'abstracció, base teòrica fonamental de tot ordre, és inversament proporcional al temps. Com menys pesa el temps, més ho fa l'atzar; com més pesa aquell, més aconsegueix l'ordre establir-se com a rostre manifest del que constitueix tot procés abstractiu. I és en tot aquest plantejament en el qual se circumscriu l'obra de Robert Ferrer; els seus camps de cultiu vists des de la perspectiva del cel i des de la dels cicles que anomenam "estacions" (una altra abstracció, per cert, ja que mai s'està, o s'arriba, a una aturada, com fa pensar la paraula "estació"). En aquesta exposició a la galeria Joan Oliver "Maneu" de Palma es pot veure, en una obra quadràptica que rememora la temàtica de la seva anterior mostra individual «El misteri dels cicles», una magnífica

aproximació a aquesta idea, en la qual, a més, els moviments circulars hipnòtics d'alguns elements, passant per finestres òptiques amplificadores que constantment ens recorden la qüestió de l'escala i la de la seva importància en relació a la forma de comprendre l'univers i la vida, ens traslladen la reflexió que fins i tot pot percebre's el temps, intel·lectivament, quan aquest ja ha deixat d'existir. El temps és un vampir immortal, i desconeix el que significa la mort. El temps pot deixar d'existir en els nostres esquemes, podem contemplar-lo com un cadàver lleuger reposant entre un bosc d'espelmes esllanguides, i no obstant això seguirà exercint la seva funció succionadora, el seu atropellament la seva empenta/el seu excés, encara que es disfressi d'aparent inofensiu "cicle".

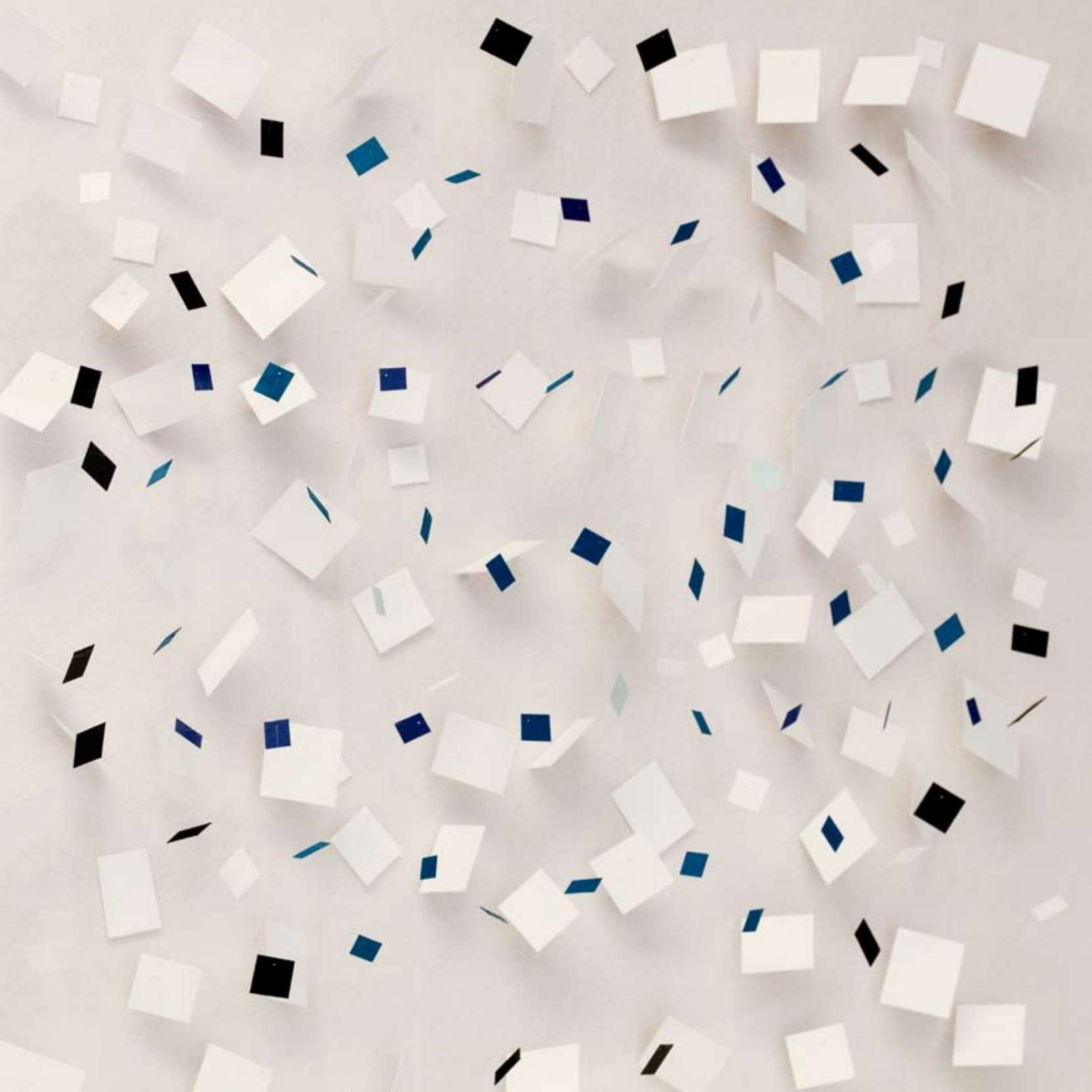
En l'exposició «L'abstracció del temps», Robert Ferrer repassa tota els seu camí anterior; i apuntem a més les noves aventures en les quals camina imbuït. Tres poals de metacrilat, al mig de l'espai de la galeria, juguen amb l'enhebració a encadenar/enllaçar/enfilar de l'esfera dins del caos, en una cita allunyadíssima Parmènides. Els colors van donant les pistes, però la casuística cromàtica ens indueix a entendre l'obra com un tríptic. L'ordre i l'atzar, el temps i la seva negació, que és el present absolut, fan de la interpretació d'aquesta obra una altra vasta senda per a l'anàlisi, que conjuga les tesis ja referides amb altres d'índole més plàstica. El mateix passa amb el díptic que es pot veure en els dos paraments de l'aparador de la galeria.

Finalment, cal destacar de manera especial la instal·lació *site specific* en la part envidrada de la galeria. Emmarcada en la sèrie «La Nit», la instal·lació suposa una volta de rosca en el procés creatiu de l'autor; i abans de res en el seu alfabet simbòlic. No es tracta, com en primera instància podria semblar, d'una explosió. La sèrie es denomina «La Nit» perquè s'hi produeix la separació absoluta entre el visible i l'invisible. No hi ha fons de pantalla, no hi ha distracció. A la nit només apareix la foscor i, si pot, el que s'hagi fet

visible malgrat totes les dificultats. Dues maneres d'existir des de la plàstica, dos móns que se separen per una zona difusa que no s'assembla gens a la línia estricta d'una frontera. No és explosió el ho sembla: és la representació de la dissolució del visible en la foscor de la nit.

Però entre el misteri de la nit i el secret solar del cicle de les estacions hi ha la zona de boira, que Robert Ferrer ha tractat en la seva sèrie «La Boira». En aquesta exposició hi ha dues peces exquisides d'aquesta sèrie, executades amb tela flexible de polièster; presentades sempre dins d'una càpsula de metacrilat com la resta de les seves peces, que per a mi s'eleva com dues obres d'art d'inal·loquable valor: Aquí, a més de la reflexió anterior entorn del temps i l'abstracció, de profunda vibració metafísica, trobam el nucli de la poesia que, encara que també hi és, a la resta del seu treball, ara ha pres el protagonisme absolut. Em fascinen, em fan vibrar més enllà de tota reflexió, m'arrossegueu.

L'exposició «L'abstracció del temps», de Robert Ferrer, a la galeria Joan Oliver "Maneu" de Palma, es recordarà sens dubte en el futur com una fita en el recorregut artístic d'aquest gran artista per ser una mena de mostra antològica de la seva obra fins a aquest moment, i un pont de partida cap a altres horitzons més llunyans el centelleig dels quals nosaltres només podem intuir.

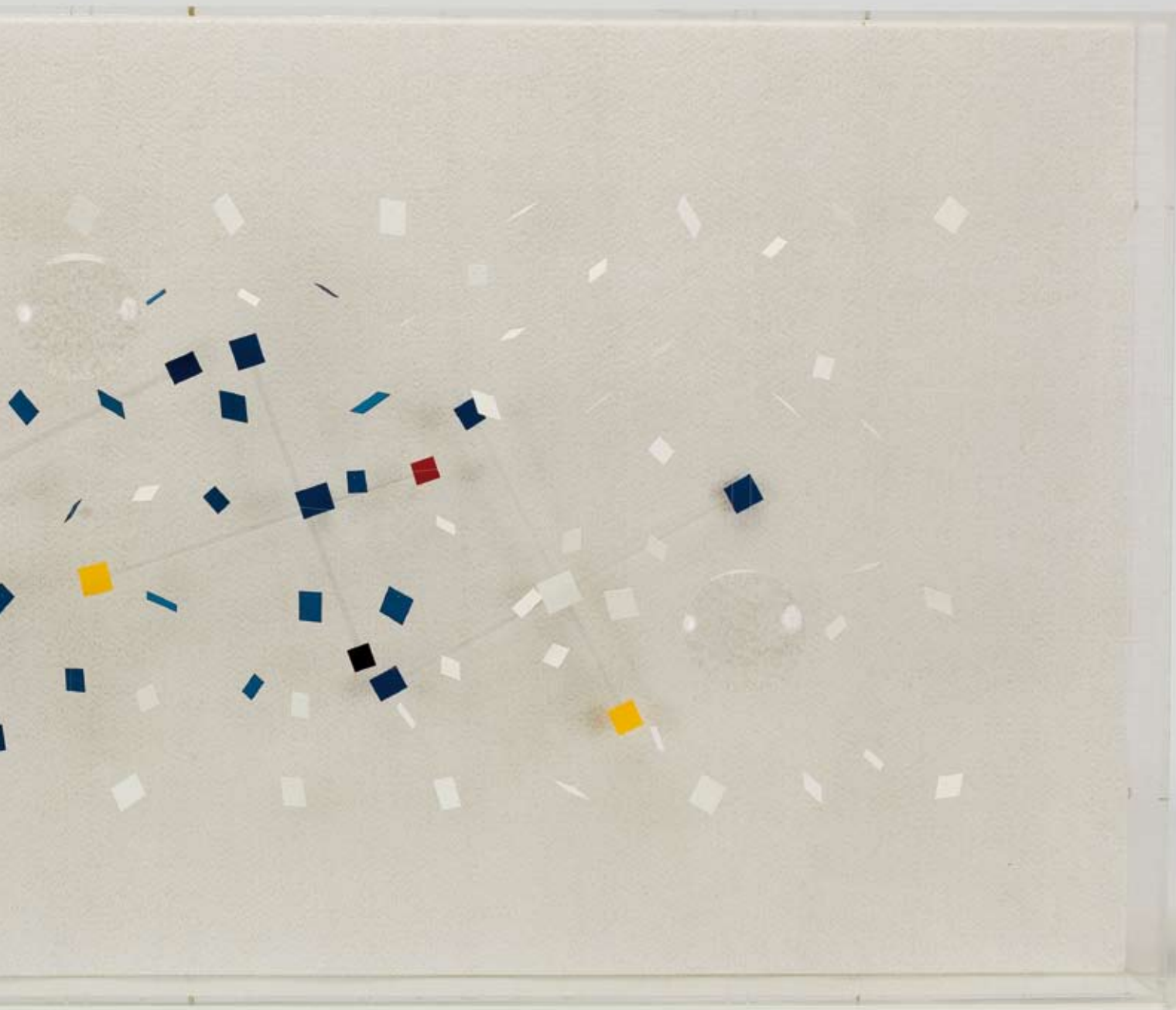
Série *La nit*
Pvc
400 x 700 x 280 cm
2010

Sèrie *El Rec*

Paper, lupa, tela, motor
i metacrilat
51 x 100 x 10,5 cm
2010

Sèrie *El Rec*

Paper, tela i metacrilat

75 x 75 x 10,5 cm

2010

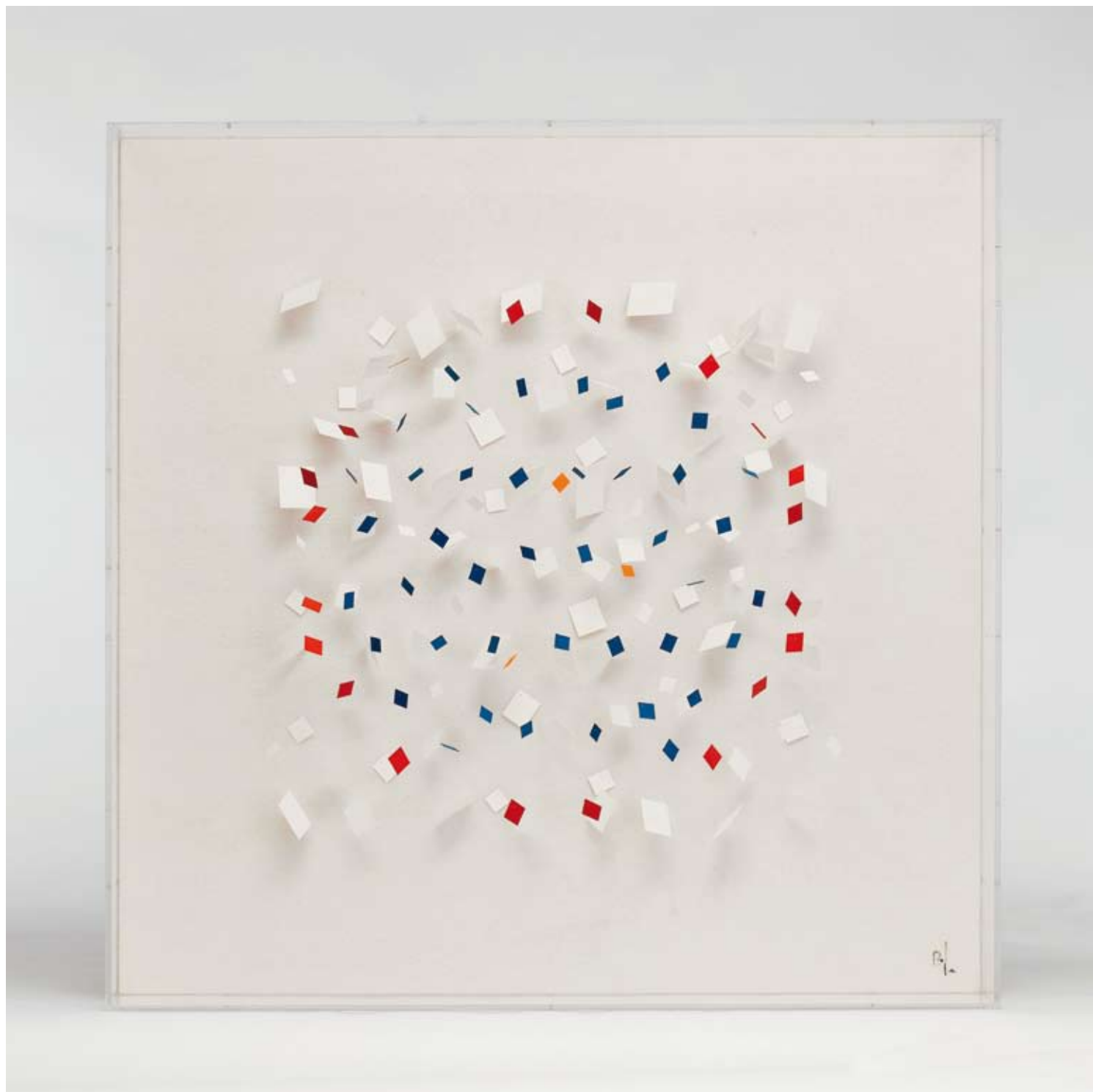
Sèrie *El Rec*

Paper, tela i metacrilat

75 x 75 x 10,5 cm

2010

Sèrie *El Rec* (tríptic)

Paper i metacrilat sobre fusta

95 x 55 x 55 cm (c.u.)

2010

Sèrie *La Boira*

Paper, tela, goma i metacrilat

100 x 101 x 9,5 cm

2010

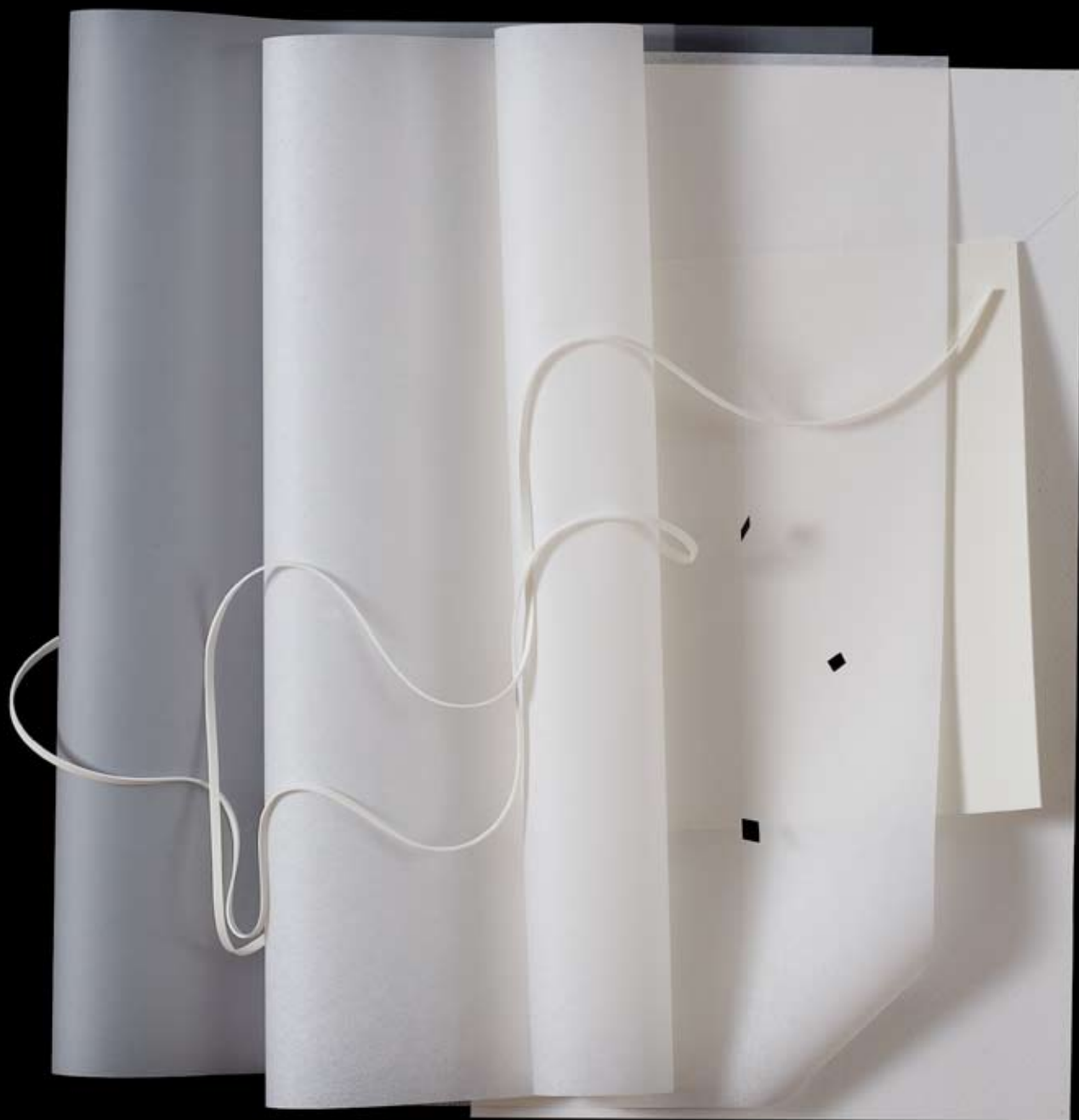

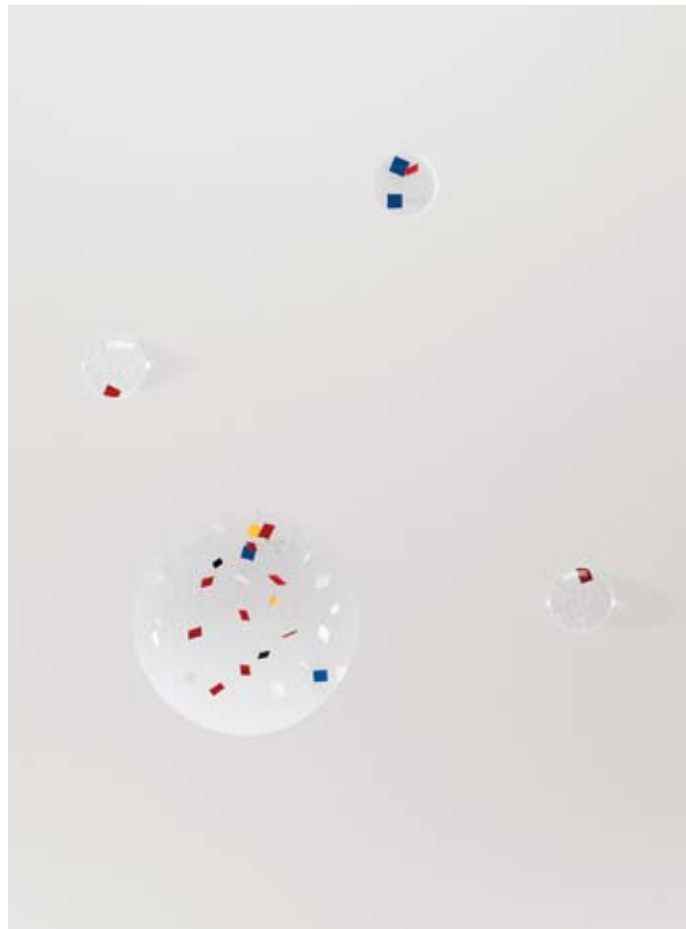
Sèrie *La Boira*

Paper, paper vegetal, tela, goma i metacrilat

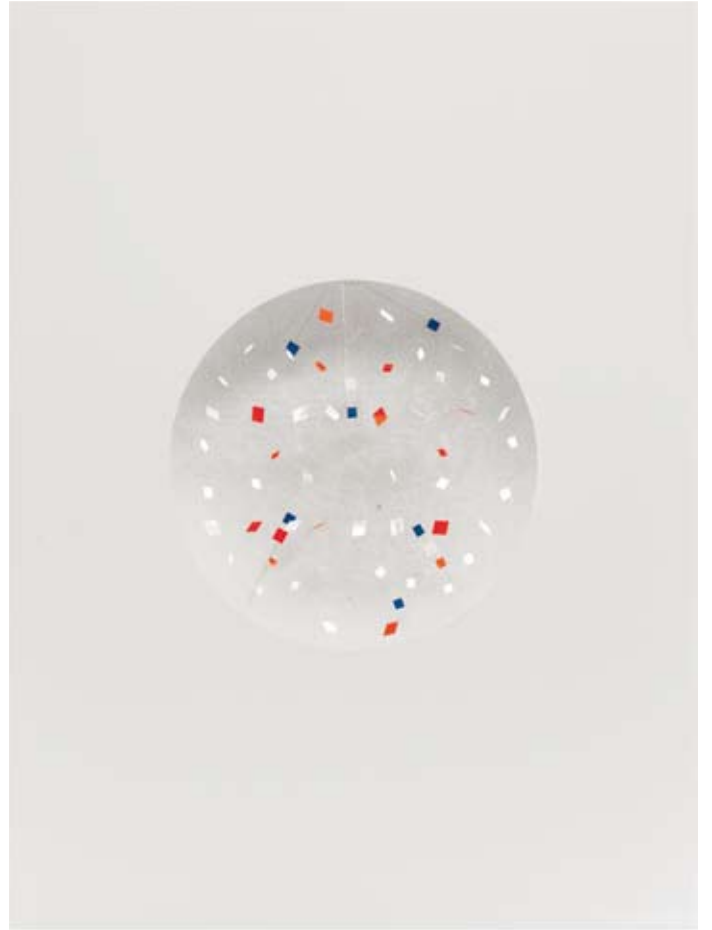
100 x 101 x 9,5 cm

2010

Sèrie *Estacions* (políptic)
 Paper; tela, lopes, motors i metacrilat
 100 x 75 x 10,5 cm (c.u.)
 2010

Sèrie *Estacions* (políptic)

Paper, tela, motors i metacrilat

100 x 75 x 10,5 cm

2010

Detalls

Sèrie *Estacions* (políptic)

Paper, tela, motors, lúpes i metacrilat

100 x 75 x 10,5 cm

2010

Detalls

Sèrie *Estacions* (políptic)

Paper, tela, motors, lúpes i metacrilat

100 x 75 x 10,5 cm

2010

Detalls

Sèrie *Estacions* (políptic)

Paper, tela, motors i metacrilat

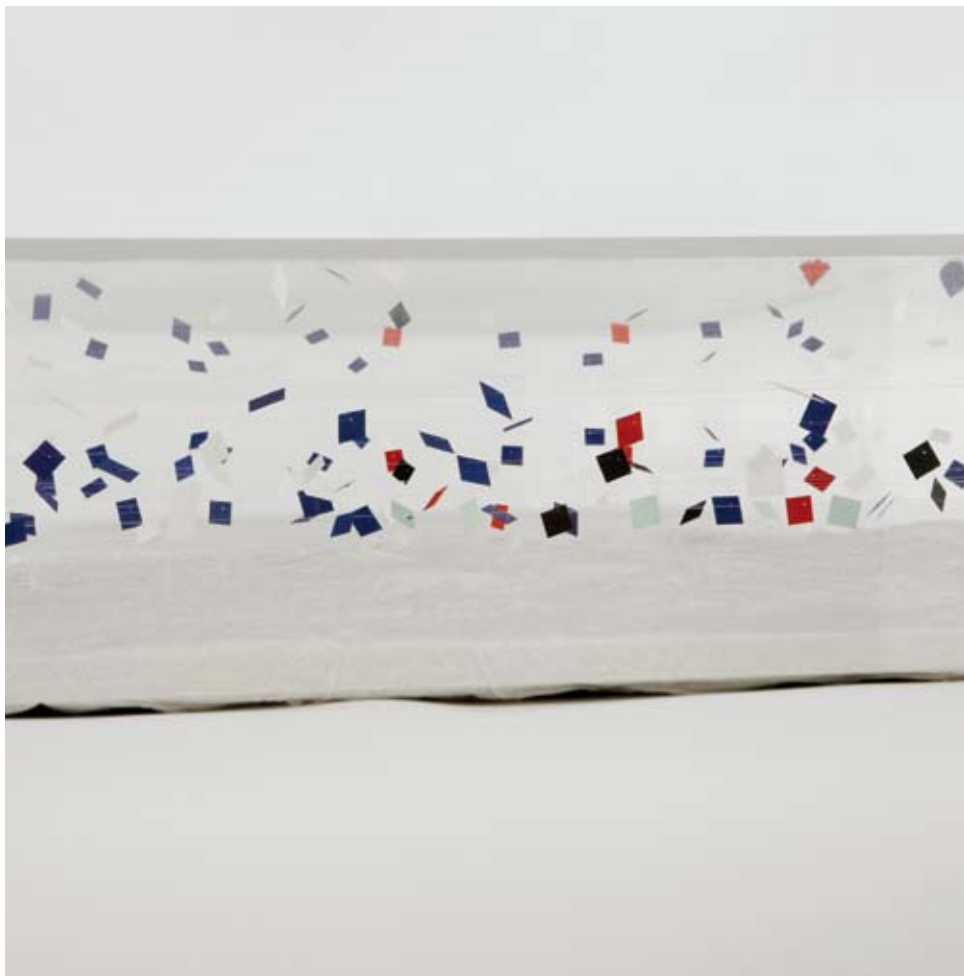
100 x 75 x 10,5 cm

2010

Detalls

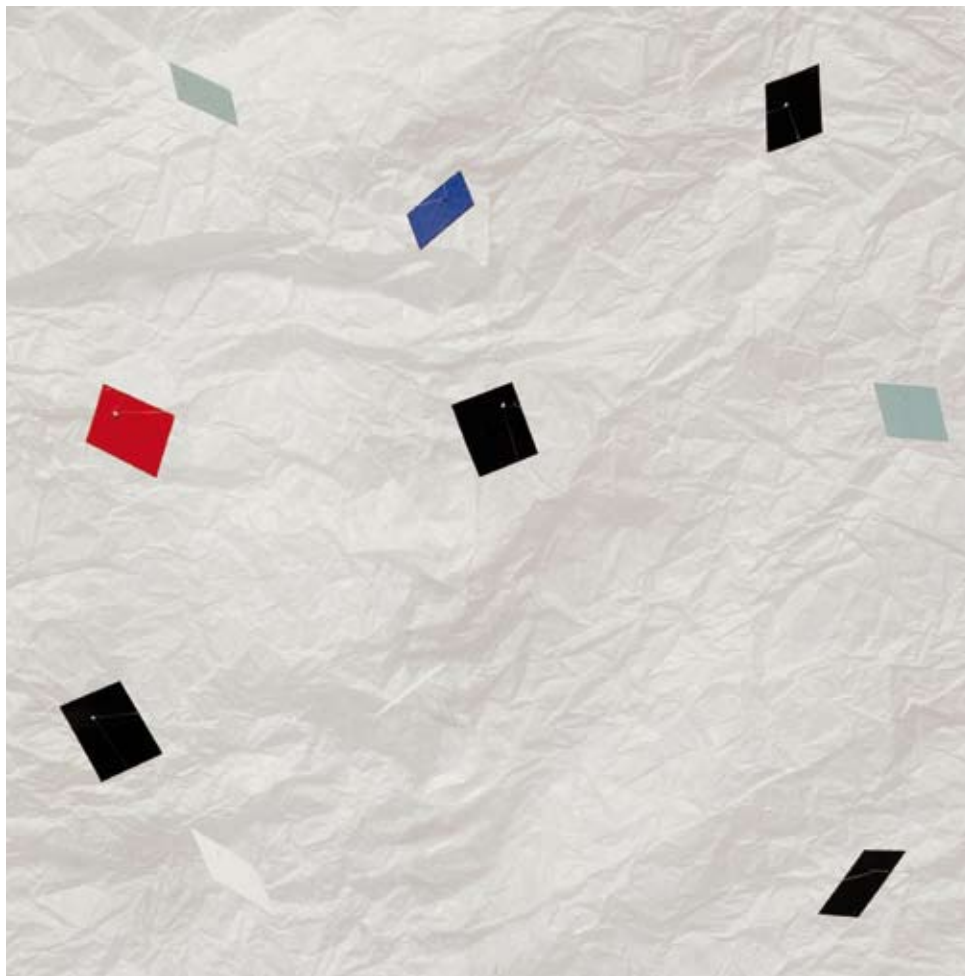
Sèrie *La Llum de l'horta*

Paper, tela i metacrilat

100 x 99 x 10,5 cm

2010

Sèrie *La Llum de l'horta*

Paper, tela i metacrilat

100 x 99 x 10,5 cm

2010

ROBERT FERRER I MARTORELL

Nascut a València en 1978
viu i treballa a Palma, Mallorca

Formació acadèmica

Cursos de Doctorat en Belles Arts per
la Universitat Politècnica de València

2006

Participació en el foro "Espacios para el
arte", cycle de ponències dirigides per
Rosina Gómez-Baeza i en el taller de
pintura dirigit per D. Antonio López
García, Departament d'exposicions de
Torrevieja, Alacant

2005

Especialista universitari en gravat i
estampació. Universitat Politècnica de
València

2001-2002

Beca Erasmus. Facultat de Belles Arts de la
Universitat de Oporto, Portugal

1998-2004

Llicenciat en Belles Arts, per la Universitat
Politècnica de València

Exposicions individuals

2010

"L'abstracció del temps" Joan Oliver
"Maneu" Galeria d'Art. Palma, Mallorca*
"La memòria de la llum" Galeria Imaginart.
Barcelona*
"El Misteri dels cicles" Galeria Addaya
Centre D'Art Contemporani. Alaró,
Mallorca*

2009

Galeria Giart. Girona

2008

Galeria Mediterrania. Palma, Mallorca
"Terra, cicles en equilibri". Vencill d'Art
del Aula de Cultura CAM "La Llotgeta".
València*

2007

Galeria Mediterrania. Palma, Mallorca*

2004

Installació titulada " Buscant aigua entre
els núvols". Universidad de Salamanca

2002

Escola Superior de Música e Artes do
Espectáculo Porto. Portugal

Exposicions col·lectives

2010

Fira Internacional d'Art Contemporani
KIAFI 10. Galeria Imaginart. Corea, Seül*
Fira Internacional d'Art Contemporani
Swab 10. Galeria Imaginart. Barcelona*
Imatges Raonades 10. Galeria Addaya Centre
D'Art Contemporani. Alaró, Mallorca
Joan Oliver "Maneu" Galeria d'Art. Palma,
Mallorca

2009

"Paisatges, mirades contemporànies"
Centre Municipal d'Exposicions d'Elx.
Alacant*
Fira Cutlog 09. Galeria Imaginart
Barcelona, Paris*
Nit de L'Art. Galeria Addaya Centre
D'Art Contemporani. Alaró, Mallorca
Joan Oliver "Maneu" Galeria d'Art. Palma,
Mallorca
Premis Manolo Valdés. València*
Premis Rei en Jaume. Ajuntament de
Calvià. Mallorca
Fira Alart. Galeria Addaya Centre D'Art
Contemporani. Alaró, Mallorca
XXXVI Premis Bancaixa de Pintura,
Escultura i Art Digital. Centre Julio
González, IVAM. València*
XII Premis de Pintura Fundació Mainel de
València. Galeria Paz y Comedias. València*
X Premis Gestors de València. Museu
Centre del Carmen. València*

* Exposicions acompanyades de catàleg

Galeria Ignacio de Lassaleta. Barcelona
Realització d'escultures *Premis Llum 2010*,
Confederació Empresarial Valenciana

2008

Premi Art Jove, Ses Voltes. Palma,
Mallorca*
XXXV Premis Bancaixa de Pintura,
Escultura i Art Digital. Centre Julio
González, IVAM. València*
"Blanc i Negre". Galeria Ignacio de
Lassaleta. Barcelona
Espai Mallorca. Noves Presències.
Barcelona*

2007

"Projecte Noves Presències". Centre
Cultural la Misericòrdia. Consell de
Mallorca. Palma, Mallorca*

2006

"Exposició alumnes del taller de
Antonio Lopez Garcia". Sala Vista Alegre
Ajuntament de Torrevieja. Alacant*
Galeria Mediterrania. Palma, Mallorca
"Intervención escultórica en un espacio
fragmentado", Sala los aljibes. Ajuntament
de Torrevieja. Alacant*

2005

Galeria Duomo. València
Galeria Mediterrania. Palma, Mallorca
Galeria Fran Reus. Palma, Mallorca

2004

"Art Experimental", Espacio Bóveda,
Palacio Fonseca. Salamanca
Premis San Marcos, Universitat de
Salamanca. Casa de las Conchas.
Salamanca.*

2003

XVII trobada internacional terracota 2003.
Luis Dias Oduardo Santiago de Cuba. Cuba
Fira ARCO Facultat de Belles Arts de la
Universitat Politècnica de València. Madrid

2002

Finalistes d'Arts Plàstiques i Estudiants
Erasmus. Museo da Bellas Artes da
Universidade do Porto. Portugal

Institucions

i col·leccions públiques

Col·lecció Ars Citerior
Fundació Sabadell
Exmo. Ajuntament de Calvià. Mallorca
Exmo. Ajuntament de Altura. València
Exmo. Ajuntament de Picassent. València
Escola d'Art de Soria. Soria
Belas Artes da Universidade do Porto.
Portugal
Escola Superior de Música e Artes do
Espectáculo ESMAE, Oporto. Portugal
Obra pública "L'Horta, Terra Nostra"
Santiago de Cuba. Cuba
Casino del Tormes. Salamanca
Exmo. Ajuntament de Torrevieja. Alacant

* Exposicions acompanyades de catàleg

Premis

Texte en castellà

2010

Accèsit Premi de pintura Fundació
Barceló. Palma, Mallorca

2009

Primer Premi D'Arts Plàstiques Rei en
Jaume. Calvià, Mallorca

Primer Premi d'Escultura Manolo Valdés.
València*

Menció d'honor, XII Premi de Pintura
Fundació Mainell de València*

X Premi de Pintura Col·legi de Gestors
Administratius de València*

2008

Primer Premi Art Jove Palma. Palma,
Mallorca

2003-2004

Beca Sicue-Séneca. Facultat de Belles Arts
de la Universitat de Salamanca.

Beca Art Visual. Conselleria d'Educació i
Cultura. Generalitat Valenciana. València

* Exposicions acompanyades de catàleg

La abstracción del tiempo

Carlos Jover

El giro de los planetas visto desde la distancia que confiere el ritmo astronómico es lento e hipnótico. Los planetas giran majestuosamente, impasibles, con esa cadencia que quiere dar a entender que todo forma parte de un círculo infinito; que los ciclos, aunque contengan el tiempo, con su repetición irremediable lo han arrinconado hasta la inanidad; que no hay nada más abstracto y más internamente ordenado que el poso que deja la realidad si se la deja un cierto tiempo al albur del *tiempo*.

Es imposible, por otra parte, ignorar hoy en día el desorden infinito, el caos indomeñable que reina en el otro extremo planetario, al que hemos tenido acceso recientemente gracias a la ciencia cuántica y a los ciclópeos aceleradores de partículas. En el reino del azar y de la probabilidad tampoco existe el tiempo, porque nada *ocurre* en esencia (porque para que algo ocurra tiene que haber sitio para la Historia, para una explicación aunque sea a posteriori de los fenómenos acaecidos) y todo lo que podemos conocer es una disposición pasada de los elementos que componen ese submundo planetario, una disposición, claro está, que nada sabe del tiempo porque se resume en la foto fija de la hipótesis del resultado de un juego de dados.

¿Quién se atreve a enfrentarse a estos problemas y, por tanto, a aceptar con todas las consecuencias la terrible causa de la contemporaneidad? Muy pocos artistas han aceptado el reto. Tan pocos que ahora mismo, y aquí, sólo me viene a la cabeza, y de manera muy relevante por otra parte, el nombre de un auténtico demiurgo de la abstracción del tiempo, Robert Ferrer. En su obra, que va desplegándose con la precisión que sólo posee el escueto índice de las certezas, se acomete la indagación de esta *nueva* realidad, aparecida de la mano de la tesis principal del postmodernismo, “el

final de la era de los grandes relatos”, y la recién descubierta percepción de que la apariencia de la realidad es únicamente fruto de la abstracción. Todo lo que está crepita en forma de partículas, y si no las vemos, si lo que vemos es un conjunto de formas globales (un rostro, un campo de cultivo, el mar), es porque somos seres enfermos de abstracción. Si esto se lleva, además de al espacio, al territorio del tiempo, entonces ya nos encontramos en el campo de batalla en el que nos jugamos algo más que la definición del ser: nos jugamos lo que nos queda del antiguo concepto de vida.

¿Se me entiende? Cuando Robert Ferrer trabaja con pequeñas porciones de color, estalladas en medio de una representación que ha dejado *atrás* el tiempo, está realizando retratos íntimos de lo que *ocurre* (aunque, como ya he dicho, hablando en propiedad, y él lo sabe, nada en esencia *ocurre*), y su presunta abstracción es en el fondo una forma inusual de *paisajismo*. Lo digo sin sombra de crítica, sino desde la admiración. Lo que mejor define la obra de Robert Ferrer es la mirada, una forma de ver la realidad que nadie ha tenido hasta ahora, y que conjuga la tradición de los primeros escauceos de la abstracción, que fueron meramente pictóricos, con las complejas indagaciones en torno al concepto del tiempo, concepto abstracto puro donde los haya.

Las partículas, que nada saben del orden, lo alcanzan con el tiempo. Éste es el núcleo central del proceso: que la abstracción, base teórica fundamental de todo orden, es inversamente proporcional al tiempo. Cuanto menos pesa el tiempo, más lo hace el azar; cuanto más pesa aquél, más consigue el orden establecerse como rostro manifiesto de lo que constituye todo proceso abstractivo. Y es en todo este planteamiento en el que se circunscribe la obra de Robert Ferrer; sus campos de cultivo vistos desde la perspectiva del cielo y desde la de los ciclos que llamamos “estaciones” (otra abstracción, por cierto, pues nunca se está, o se llega, a una parada, como induce a pensar la

palabra “estación”). En la presente exposición en la galería Joan Oliver “Maneu” de Palma se puede ver, en una obra cuatríptica que rememora la temática de su anterior muestra individual “El misterio de los ciclos”, una magnífica aproximación a esta idea, en la que además los movimientos circulares hipnóticos de algunos elementos, pasando por ventanas ópticas amplificadoras que constantemente nos recuerdan la cuestión de la escala y la de su importancia en relación a la forma de comprender el universo y la vida, nos trasladan la reflexión de que incluso puede percibirse el tiempo, intelectivamente, cuando éste ya ha dejado de existir. El tiempo es un vampiro inmortal, y desconoce lo que significa la muerte. El tiempo puede dejar de existir en nuestros esquemas, podemos contemplarlo como un cadáver ingrátido reposando entre un bosque de velas languidecientes, y sin embargo seguirá ejerciendo su función succionadora, su atropello, aunque se disfraza de aparente inofensivo “ciclo”.

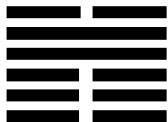
En la exposición “La abstracción del tiempo”, Robert Ferrer repasa toda su andadura anterior; y apuntala además las nuevas aventuras en las que anda imbuido. Tres cubos de metacrilato, en el medio del espacio de la galería, juegan con la enhebración de la esfera dentro del caos, en una cita lejanísima a Parménides. Los colores van dando las pistas, pero la casuística cromática nos induce a entender la obra como un tríptico. El orden y el azar, el tiempo y su negación, que es el presente absoluto, hacen de la interpretación de esta obra otra vasta senda para el análisis, que conjuga las tesis ya referidas con otras de índole más plástico. Lo mismo ocurre con el díptico que puede verse en los dos paramentos del escaparate de la galería.

Por último, hay que destacar de manera especial la instalación *site specific* en la parte acristalada de la galería. Enmarcada en la serie “La Nit”, la instalación supone una vuelta de tuerca en el proceso creativo del autor; y ante todo en su alfabeto simbólico. No se

trata, como en primera instancia podría parecer, de una explosión. La serie se denomina “La Nit” porque en ella se produce la separación absoluta entre lo visible y lo invisible. No hay fondo de pantalla en ella, no hay distracción. En la noche sólo aparece la oscuridad y, si puede, lo que ha conseguido hacerse visible a pesar de todas las dificultades. Dos modos de existir desde la plástica, dos mundos que se separan por una zona difusa que en nada se parece a la línea estricta de una frontera. No es explosión lo que así parece: es la representación de la disolución de lo visible en la oscuridad de la noche.

Pero entre el misterio de la noche y el secreto solar del ciclo de las estaciones está la zona de niebla, que Robert Ferrer ha tratado en su serie “La Boira”. En la presente exposición hay dos piezas exquisitas de esta serie, ejecutadas con tela flexible de poliéster; presentadas siempre dentro de una cápsula de metacrilato como el resto de sus piezas, que para mí se yerguen como dos obras de arte de inapreciable valor. Aquí, además de la reflexión anterior en torno al tiempo y a la abstracción, de honda vibración metafísica, encontramos el núcleo de la poesía que, aunque también está en el resto de su trabajo, ahora ha tomado el protagonismo absoluto. Me fascinan, me hacen vibrar más allá de toda reflexión, me arrastran.

La exposición “La abstracción del tiempo”, de Robert Ferrer, en la galería Joan Oliver “Maneu” de Palma, será sin duda recordada en el futuro como un hito en el recorrido artístico de este gran artista por ser una suerte de muestra antológica de su obra hasta este momento, y un puente de partida hacia otros horizontes más lejanos cuyo destello nosotros no podemos más que intuir.

Joan Oliver "Maneu" Galeria d'Art
Montcades, 2 · 07012 Palma
T. 971 721 342 · F. 971 719 141

maneuart@maneuart.com
www.maneuart.com